

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

«__» _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціологія економіки»
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 Соціологія
освітня програма Соціологія
спеціалізація _____
вид дисципліни обов'язкова
факультет соціологічний

2018/2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету ХНУ імені В.Н.Каразіна

«7» грудня 2018 року, протокол № 14

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Хижняк Лариса Михайлівна, доктор соціолог. наук, проф., професор кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій.

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій соціологічного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна

Протокол № 5 від «14» листопада 2018 року

В. о. завідувача кафедри _____ АКСЬОНОВ С. С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією соціологічного факультету

Протокол № _ від “ ” _____ 2018 року

Голова методичної комісії _____ Сорока Ю. Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Соціологія економіки» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціологія» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності 054 – Соціологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у студентів професійні компетентності, які дозволять їм застосовувати соціологічний підхід до аналізу економіки як соціального інституту, економічної поведінки різних груп.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з основними етапами та проблемами становлення соціології економіки; особливостями соціологічного підходу до аналізу економічної поведінки;
- дати студентам уявлення про еволюцію економічних інститутів суспільства та їх вплив на соціальну стратифікацію;
- ознайомити студентів з особливостями формування соціально-економічних відносин, стереотипами сприйняття та реакції людей на економічні перетворення в суспільстві; змістом, структурою, функціями, видами, мотивами економічної поведінки;
- ознайомити студентів з методами і формами соціальної регуляції економічної поведінки суб'єктів; з механізмами залучення різних соціальних груп до активного та пасивного зайняття бізнесом.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Обов'язкова</u>	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
3-й	4-й
Семестр	
6-й	7-й
Лекції	
16 год.	10
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	10
Самостійна робота	
42 год.	130
Індивідуальна робота	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання: студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати :

- основні категорії, поняття соціології економіки;
- основні соціологічні концепції економіки;

- специфіку соціокультурної детермінації економічної поведінки;
- основні моделі зайнятості в сучасному світі; поведінку людей на ринку праці, адаптацію та соціальні наслідки втрати роботи; канали, механізми і форми працевлаштування;

- основні методи соціологічного дослідження економічної поведінки.

вміти:

- проводити діагностику стану і динаміки соціально-економічної структури суспільства, спираючись на соціологічну інформацію щодо економічної поведінки суб'єктів, розвитку економічних інститутів;
- давати характеристику основних соціально-економічних груп у сучасному суспільстві, розкрити особливості їх економічної мобільності; аналізувати соціальні проблеми функціонування й розвитку економіки;
- досліджувати ставлення різних соціальних груп до соціально-економічних перетворень у суспільстві.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальний погляд на проблеми соціології економіки

Тема 1. Соціологія економіки: проблеми становлення і розвитку

Зростання наукового і практичного інтересу до соціології економіки. Економіка як соціальний інститут. Дискусії про предмет та методи соціології економіки. Структура соціології економіки. Особливості підходу соціолога та економіста до аналізу економічних явищ (процесів). Евристичні можливості моделі “економічної людини” і моделі «соціологічної людини».

Передумови, етапи становлення й сучасний стан соціології економіки. Віртуалізація економічного життя суспільства та її соціально-економічні наслідки. Цифрова економіка: становлення та основні виклики для суспільства.

Роль соціології економіки в поясненні динаміки економіки України. Соціальні фактори економічного розвитку. Методика и техніка соціологічних досліджень у сфері економіки.

Тема 2. Економіко-соціологічні ідеї у працях соціологів і економістів другої половини XIX – першої половини XX ст.

Історія становлення економіко-соціологічних знань. Людина і суспільство в теоріях класичної політичної економії. Представники історичної школи політичної економії про соціальну зумовленість економіки.

Теорії економіки класиків соціології. Соціологія економіки марксизму. К. Маркс та М. Вебер про взаємовідносини між економічною діяльністю та соціокультурними структурами суспільства: порівняльний аналіз. Соціальна економіка М. Вебера. Дослідження впливу соціальних інститутів на економічне життя суспільства (Т. Веблен). Гроші як соціокультурне явище (Г. Зіммель). Економіка і релігія у працях Л. Brentano, М. Вебера. Розподіл праці з погляду соціології (Е. Дюркгейм). Економіка і суспільство в теоріях структурного функціоналізму. Соціальна структура і ролі в економіці капіталізму (В. Зомбарт, Й. Шумпетер).

Економіко-соціологічні ідеї у вітчизняній соціальній думці. Філософія господарства (С. Булгаков). Суспільство і господарство (М. Кондратьєв).

Соціальна структура і ролі в економіці капіталізму у працях В.Зомбарта і Й. Шумпетера. Політика і економіка (Д. Кейнс). Соціальна критика ринкової економіки К.Поланьї. Ринок і свобода особистості у працях Ф. Хайєка.

Дослідницька палітра сучасної соціології економіки. Соціологія раціонального вибору, мережений підхід, новий інституціоналізм, культурно-історичний й етнографічний підходи до вивчення економічних явищ та процесів.

Економіка і суспільство в теоріях структурного функціоналізму. Інституційний підхід в економічній соціології. Економічна поведінка в теоріях раціонального вибору.

Тема 3. Соціологія ринків

Соціологія ринків. Ринок як ідеальна модель і форма господарювання. Структури і інститути ринку. Інституціональна динаміка ринків. Еволюція ставлення до ринку.

Конкуренція як соціальний процес. Формування нової конкурентної ситуації в умовах постіндустріального суспільства.

Функціональні слабості ринку і шляхи їх подолання.

Економіка в умовах глобалізації. Економіка і «суспільство знань».

Економічне зростання і цілі суспільства. Якість життя і економічний розвиток. Соціально-економічні проблеми бідності та нерівності. Соціально-економічна політика держави і перспективи розвитку ринкової економіки в Україні.

Тема 4. Соціально-економічна структура суспільства

Основні напрямки соціально-структурного аналізу економіки. Еволюція економічних інститутів суспільства та їх вплив на соціальну стратифікацію.

Економічна стратифікація: об'єктивні і суб'єктивні виміри. Соціально-економічні групи: критерії визначення. Типи соціально-економічних груп.

Економічна мобільність: визначення поняття, його операціоналізація. Соціально-економічні групи з погляду їх доходів. Соціальна картина розподілу доходів в сучасному українському суспільстві. Бідність і багатство в економіко-соціологічному вимірі.

Сприйняття соціально-економічних груп в громадській свідомості.

Соціологічний аналіз конкретних соціально-економічних груп в сучасному українському суспільстві. Середній клас і його економічний потенціал. Бізнесові еліти і їх соціальна відповідальність.

Тема 5. Економічна культура і економічна свідомість

Роль культурних факторів у розвитку економіки. Економічна культура: поняття, складові, функції, рівні реалізації. Інституційний і особистий аспект економічної культури. Методи соціологічного вивчення економічної культури.

Логіка, еволюція, типи та механізми впливу економічної культури на розвиток суспільства. Політика і економічна культура: інтенсивність тиску у різних суспільних системах. Право як джерело інституційних цінностей і норм у системі економічної культури. Ідеологія і економічна культура. Наука, мораль, релігія, мистецтво як регулятори економічної культури. Довіра в економіці.

Умови й фактори формування оптимальної економічної культури на етапі переходу України до ринкового господарства. Характерні риси економічної культури країн з розвинутою капіталістичною економікою.

Соціально-економічна свідомість як елемент економічної культури. Зміст, структура, функції соціально-економічної свідомості. Рівні її формування. Свідоме і несвідоме в економічній поведінці.

Формування соціальних відносин, стереотипів сприйняття та реакції людей на економічні перетворення в суспільстві.

Господарські ідеології, їх характеристика. Ідеологічні гібриди й соціально-економічна політика. Господарська система України крізь призму ідеологічних систем.

Тема 6. Соціологія грошей

Гроші як соціальний інститут. Соціальні функції грошей. Гроші і сакральні цінності. Соціокультурні особливості ставлення до грошей. Ставлення до грошей різних соціальних груп. Соціокультурні чинники збереження і накопичення грошей. Грошові

сурогати і бартерний обмін. «Фінансові піраміди» і їх вплив на економічну і соціальну поведінку населення.

Гроші як мірило відносин між людьми і країнами. Вплив грошей на формування особистості. Грошові типи особистості.

Соціальні проблеми становлення грошової культури в сучасній Україні. Фінансова успішність в громадській свідомості. Форми накопичення грошей різними соціальними групами, їх збереження та використання.

Грошова культура сучасних суспільств. Проблеми соціального захисту грошових заощаджень населення.

РОЗДІЛ 2. Соціологічне вивчення економічної поведінки

Тема 7. Соціологія економічної поведінки

Особливості соціологічного вивчення економічної поведінки. Соціологічна діагностика економічної поведінки: критерії, показники, чинники. Зміст, структура та функції економічної поведінки.

Види економічної поведінки. Деструктивні форми економічної поведінки, їх класифікація, соціологічні характеристики.

Первинна група в економічній діяльності: історико-соціологічний аналіз. Соціологічний аналіз міжгрупових взаємодій в економіці.

Моделі економічної поведінки. Мотиви і стимули господарської діяльності людей в умовах ринку. Соціокультурна детермінація економічної поведінки.

Трудова поведінка: зміст, структура, види, функції, оцінка, регуляція. Організація економічної діяльності державою: роль уряду й інститутів.

Соціологічні дослідження економічної поведінки різних суб'єктів господарювання в Україні в 90-ті роки ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

Тема 8. Соціологія підприємництва

Соціокультурні моделі підприємницької поведінки. Теоретичні та практичні проблеми сучасного підприємництва. Місце підприємця в ринковій економіці. Проблема ідентифікації підприємців. Типи підприємців. Соціальна відповідальність бізнесу.

Природа підприємницької діяльності. Суть та типові організаційні форми підприємництва. Мале підприємництво та його соціальна роль в сучасному суспільстві. Філантропічне підприємництво.

Методи соціологічного вивчення підприємницької поведінки. Зміст, типи та механізми формування підприємницької культури. Історична доля підприємницької культури в Україні. Засоби формування підприємницької поведінки. Мотиваційна регуляція підприємницької поведінки. Держава як гарант конкуренції і вільного підприємництва. Підприємництво і економічна свобода. Підприємництво і ризик. Функції та види економічного ризику. Соціологічне забезпечення ризик-менеджменту.

Динаміка підприємницької активності в сучасній Україні.

Тема 9. Соціологія споживання

Суспільство споживання і його основні тенденції. Місце споживання серед цінностей суспільства, класу, групи, особистості. Споживання як знакова субстанція. Функції і етика споживання. Культура споживання. Споживання і стиль життя. Споживання в соціології постмодерну. Розвиток інститутів споживання. Сфери споживання. Споживач: соціальний тип, статус, потенціал. Проблема формування та виховання споживача. Сучасна людина і система речей.

Споживча діяльність, споживча поведінка, види споживання. Регулятори споживчої поведінки. Співвідношення між працею і споживанням у різних суспільствах. Споживання і трудова мотивація. Первинні групи і характер споживання. Особливості рішень споживача в різному соціокультурному середовищі (сім'я, група, клас).

Моделі споживчої поведінки в сучасному світі. Перехід від суспільства масового споживання до цивілізації оптимального споживання. Споживання і соціальна диференціація. Багатоступеневість споживання: причини, прояви, соціальні проблеми, які вона викликає в різних суспільствах. Маргінальність у споживанні: особливості у різних суспільствах, методи визначення її масштабів. Соціально-економічний портрет маргінальних груп споживачів у сучасній Україні. Сфера споживчого вибору.

Державна політика захисту прав споживачів. Товариства споживачів: їх особливості, функції, напрями діяльності. Соціологічне забезпечення діяльності товариств споживачів у сучасній Україні.

Тема 10. Соціологія зайнятості

Основні моделі зайнятості в сучасному світі, їх соціологічні характеристики. Соціально-демографічні особливості, фактори і суперечності зайнятості. Види зайнятості, їх специфіка. Гнучка зайнятість Безробіття як соціально-економічне явище: його причини, форми та соціально-економічні наслідки.

Зайнятість і ринок праці. Інституційна структура ринку праці. Соціальні умови ринку праці. Соціальні функції ринку праці. Межі регулювання ринку праці. Неоднорідність ринку праці. Інституційний підхід (К. Керр та ін.). Внутрішні та зовнішні ринки праці (П. Дерінгер, М. Піоре). Основні моделі сегментованого ринку праці (Ч. Лідбітер, Дж. Аткинсон та ін.). Фактори сегментації ринку праці. Соціально-економічні, правові, організаційні механізми трудового найму. Механізми формування попиту на працю та пропозиції праці. Поведінка на ринку праці різних соціальних груп. Гендерні асиметрії на ринку праці. Адаптація та соціальні наслідки втрати роботи; канали, механізми і форми працевлаштування.

Активна соціальна політика в сфері зайнятості та її соціологічне забезпечення. Динаміка зайнятості в сучасній Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог го	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальний погляд на проблеми соціології економіки												
Тема 1. Соціологія економіки: проблеми становлення і розвитку	6	2	2			2	17	2	2			13
Тема 2. Економіко-соціологічні ідеї у працях соціологів і економістів другої половини XIX – першої половини XX ст.	8	-	4			4	13					13
Тема 3. Соціологія ринків	6	2	2			2	17	2	2			13
Тема 4. Соціально-економічна структура суспільства	6	-	2			4	13					13
Тема 5. Економічна культура і економічна свідомість	10	2	4			4	13					13
Тема 6. Соціологія грошей	8	2	4			2	13					13
Разом за розділом 1	44	8	18			18		4	4			78
Розділ 2. Соціологічне вивчення економічної поведінки												
Тема 7. Соціологія економічної поведінки	10	2	2			6	17	2	2			13
Тема 8. Соціологія	12	2	4			6	13					13

підприємництва													
Тема 9. Соціологія споживання	12	2	4			6	17	2	2				13
Тема 10. Соціологія зайнятості	12	2	4			6	17	2	2				13
Разом за розділом 2	46	8	14			24		6	6				32
Усього годин	90	16	32			42		10	10				130

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Соціологія економіки: проблеми становлення і розвитку	2	2
2	Економіко-соціологічні ідеї у працях соціологів і економістів другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.	4	
3	Соціологія ринків	2	2
4	Соціально-економічна структура суспільства	2	
5	Економічна культура і економічна свідомість	4	
6	Соціологія грошей	4	
7	Соціологія економічної поведінки	2	2
8	Соціологія підприємництва	4	
9	Соціологія споживання	4	2
10	Соціологія зайнятості	4	2
	Усього	32	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Опрацювання навчального матеріалу, основної та допоміжної літератури, що рекомендована до дисципліни	6	50
2	Виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом	6	10
3	Підготовка презентації першого завдання контрольної роботи	5	5
4	Оформлення другого завдання контрольної роботи	5	5
5	Підготовка до семінарських занять. Виконання практичних завдань	10	14
6	Підготовка до екзамену	10	20
7	Підготовка та оформлення реферату, передбаченого навчальним планом для студентів заочної форми навчання	-	20
	Усього	42	130

6. Індивідуальні завдання

Реферат. Підготовка реферату (для студентів заочної форми навчання).

Рекомендовані теми реферату:

1. Форми накопичення грошей різними соціальними групами, їх збереження та використання у сучасному українському суспільстві.
2. Роль економічної ідеології груп в кризовому суспільстві: соціологічний аналіз.
3. Імідж підприємця в громадській свідомості.
4. Економічна стратифікація сучасного українського суспільства: об'єктивні і суб'єктивні виміри.
5. Менеджери як соціально-економічна група: проблеми становлення і розвитку в сучасній Україні.
6. Місце і роль інтелігенції та службовців в соціально-економічній структурі сучасного українського суспільства.
7. Соціологічний аналіз маргінальності в економіці українського суспільства: історія і сучасність.
8. Проблеми подолання гендерних асиметрій на ринку праці і в сфері зайнятості в сучасному українському суспільстві.
9. Ризик у сучасному бізнесі і соціологічне забезпечення ризик-менеджменту.
10. Бізнес-діяльність як фактор трансформації соціально-класової структури українського суспільства.
11. Соціальний захист прав споживачів в сучасній Україні: соціологічний аспект.
- 12.
13. Співвідношення економічної свободи і соціальної захищеності у різних суспільствах.
14. Майново-доходні соціальні ідентифікації людей в умовах трансформації українського суспільства.
15. Сімейне підприємництво, його інституційні особливості в сучасній Україні.
16. Етнічне підприємництво: причини розвитку в сучасних суспільствах.
17. Жіноче підприємництво: особливості стратегій і практик в українському суспільстві.
18. Квазіпідприємництво: самозайнятість як форма підприємницької активності.
19. Стартове підприємництво, його особливості та інституційні обмеження.
20. Формальні інститути підприємницького середовища (права власності, правила корпоративного управління, правила обміну).
21. Механізм відтворення адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва.
22. Основні шляхи та соціальні технології зниження адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва.
23. Роль соціального і культурного капіталу підприємця в структурі джерел розвитку малого і середнього бізнесу в Україні.
24. «Конкурентне співробітництво» і його функції в рамках підприємницьких кластерів.
25. «Силове підприємництво» та його еволюція в Україні.
26. «Чорне рейдерство» як форма силового підприємництва.

Контрольна робота

Контрольна робота складається з двох завдань. Завдання до контрольної роботи студенти виконують у письмовій формі та у вигляді презентації.

1. Студент виконує письмову роботу і презентацію по одній з тем, що розкривають специфіку соціологічного вивчення економічної поведінки:

1. Монетарна поведінка

2. Споживча поведінка
3. Ощадна поведінка
4. Посередницька поведінка
5. Інвестиційна поведінка
6. Посередницька поведінка
7. Дистрибутивна поведінка
8. Виробнича поведінка
9. Підприємницька поведінка в малому та середньому бізнесі
10. Підприємницька поведінка у великому бізнесі
11. Трудова поведінка
12. Комерційна поведінка
13. Поведінка на ринку праці фрілансерів
14. Поведінка на ринку праці низько кваліфікованих працівників
15. Поведінка на ринку праці осіб з особливими потребами
16. Поведінка на ринку праці роботодавців
17. Поведінка на ринку праці випускників закладів вищої освіти

У контрольній роботі при виконанні цього завдання студент має розкрити такі питання, що характеризують конкретний вид економічної поведінки:

- визначення поняття;
- з'ясування структури, суб'єктів даного виду економічної поведінки;
- розкриття специфіки даного виду економічної поведінки (мотивація, ресурси тощо);
- розробка індикаторів для соціологічного дослідження даного виду економічної поведінки;
- обґрунтування методів (методу) та розробка інструментарію для соціологічного вивчення даного виду економічної поведінки;
- визначення тенденцій розвитку даного виду економічної поведінки в сучасному українському суспільстві.

2. Студенти готують доповідь (у письмовій формі і у вигляді презентації) на одну з тем:

- Чи варто робити бізнес з друзями?
- Бізнес-освіта: чи можна «навчити підприємництву»?
- Які види капіталу потрібні для старту підприємця в Україні?
- Форми довіри та їх прояви у підприємницькій практиці.
- Яким чином підприємницьке співтовариство може домогтися легітимності прав власності в очах суспільства?
 - Довіра - передумова успішної підприємницької діяльності або її результат?
 - Ставлення населення до «олігархів» - вираз зрівняльної психології чи ...?
 - Соціально відповідальний бізнес в Україні: перешкоди на шляху його розвитку.
 - Корупційні практики в економіці України: хто винен і що робити?
 - Прекаріат в соціально-економічній структурі сучасного українського суспільства.
 - Посередники, їх типи, функції і роль у відносинах між підприємцями та державними органами в сучасній Україні.
 - Етнічне підприємництво в сучасній Україні: витоки, соціальні проблеми розвитку.
 - Експансія грошової культури в сучасному українському суспільстві.

- Економічна мобільність як фактор розвитку сучасного українського суспільства.
- Електронні гроші в економіці сучасного суспільства.

7. Методи контролю

Основні форми та методи навчання: лекційні заняття; семінарські заняття; консультації (індивідуальні та групові); самостійна робота (опрацювання навчального матеріалу, аналітичні огляди); підготовка та презентація виконаних практичних завдань, контрольна робота; реферат (для студентів заочної форми навчання).

Поточний контроль. Контроль самостійної роботи студентів. Студенти одержують бали за підготовленість і активність на семінарському занятті. Пропуск лекційного (семінарського) заняття відпрацьовується в індивідуальному порядку (письмова робота за темою заняття). Обов'язковим також є виконання завдань на семінарах, а також проходження поточного контролю у вигляді тестових завдань.

Підсумковий контроль у формі письмового екзамену відбувається у комбінованій формі: відповіді на теоретичні питання доповнюються відповідями на творчі проблемні завдання. За підсумками роботи в ході вивчення навчальної дисципліни та екзамену виставляється підсумкова семестрова оцінка у відповідності зі шкалою оцінювання.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна та контрольна робота										Конт- рольна робота	Ра- зом	Екза- мен	Сума
Розділ 1					Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20	60	40	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання поточного контролю

Високий рівень 4 бали	Відповідь студента характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни. Він систематично активно бере участь в обговоренні кожного питання теми, що вивчається; відповіді студента характеризуються креативним підходом.
Середній рівень 3 бали	Відповідь студента характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він недостатньо активно бере участь в ході обговорення практичного матеріалу і допускає при виконанні практичних завдань деякі несуттєві неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.
Низький рівень 1 - 2 бали	Відповідь студента характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях на тестові завдання та недостатньо бере участь в обговоренні матеріалу, що вивчається.
Незадовільний рівень 0 балів	У студента дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички рішення задач з навчальної дисципліни, він не приймає участі в обговоренні теоретичного та практичного

	матеріалу, що вивчається; допускає змістовні помилки у відповідях на конкретні питання викладача.
--	---

Критерії оцінювання контрольної роботи

За виконання контрольної роботи студент може отримати до 20 балів (до 10 балів за кожне з 2-х завдань):

16 – 20 балів – студент здав роботу, яка повністю відповідає поставленим завданням, не містить граматичних та орфографічних помилок та до якої відсутні зауваження викладача по суті та змісту роботи.

11 – 15 балів - студент здав роботу, яка повністю відповідає поставленим завданням, однак містить окремі граматичні або орфографічні помилки, презентація не повністю відображає проблему. Студент отримав деякі зауваження викладача по суті та змісту роботи.

6 – 10 балів - студент здав роботу, яка відповідає більшості поставлених завдань, але отримала серйозні зауваження викладача стосовно її змісту та суті, або містить багато граматичних або орфографічних помилок,.

1 – 5 балів – студент здав роботу у визначений термін без поважної причини, або в роботі виявлено значні орфографічні та граматичні помилки, відповіді не аргументовано, відсутня презентація.

0 балів – студент не здав контрольну роботу у письмовій формі і не підготував презентацію.

Критерії оцінювання кожного окремого завдання контрольної роботи

8 – 10 балів	Відповідь на завдання повна, змістовна, з незначною помилкою.
5 – 7 балів	Відповідь повна, але з двома - трьома незначними помилками.
2 – 4 бали	Відповідь не досить повна та (або) із суттєвими помилками (змістовні та фактажні помилки).
0 – 1 бал	Відповідь неповна та (або) не відповідає змісту завдання.

Критерії оцінювання реферату (для студентів заочної форми навчання)

Високий рівень 5 балів	Текст реферату характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни. Оформлення тексту повністю відповідає вимогам.
Середній рівень 3 - 4 бали	Текст реферату характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але студент допускає несуттєві неточності, відсутній креативний підхід. Оформлення тексту реферату не повністю відповідає вимогам.
Низький рівень 1 - 2 бали	Текст реферату характеризується слабким і неглибоким знанням теоретичного матеріалу з теми. Він допускає багато помилок у висвітленні проблеми та оформленні тексту реферату. Є значні помилки в оформленні тексту реферату.
Незадовільний рівень 0 балів	У студента відсутні навички підготовки реферату. Студент допускає змістовні помилки, оформлення тексту не відповідає вимогам.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре
50 – 69	задовільно
1– 49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

ПІДРУЧНИКИ. НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

Радаев В. В. Экономическая социология: учеб. пособие для вузов. Москва: Изд. Дом ГУ ВШЭ, 2009. 602 с.

Зарубина Н. Н. Экономическая социология: учебник и практикум для академического бакалавриата. 3-е изд. Москва: Изд-во Юрайт, 2015. 378 с.

Экономическая социология: автопортреты / Отв. ред. В. В. Радаев. М. С. Добрякова. Мосева: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2007. 487 с.

Экономическая социология: Учебное пособие для вузов / Под ред. В. И. Верховина. Москва: Академический проект, 2006. 736 с.

Классика новой экономической социологии / пер. с англ. и с фр.; под науч. ред. В. В. Радаева, Г. Б. Юдина. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2014. 381 с.

Лукашевич М. П. Соціологія економіки: підручник. Київ: Каравела, 2005. 288 с.

Талер Р. Новая поведенческая экономика: Почему люди нарушают правила традиционной экономики и как на этом заработать: пер. с англ. Москва: Изд-во Э, 2017. 366 с.

ПЕРШОДЖЕРЕЛА

Анализ рынков в современной экономической социологии: пер. с англ. / отв. ред. В. В. Радаев, М. С. Добрякова. Москва: Изд. Дом ГУ ВШЭ, 2007. 423 с.

Булгаков С. Н. О рынках при капиталистическом производстве. Москва: Астрель, 2006. 528 с.

Валлерстайн И. Исторический капитализм. Капиталистическая цивилизация. Москва: ТНИ КМК, 2008. 176 с.

Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. Київ: Основи, 1994. 269 с.

Веблен Т. Теория праздного класса. Москва: Либроком, 2010. 368 с.

Беккер Г. С. Экономический анализ и человеческое поведение // Теория и история экономических и социальных институтов и систем. Thesis. Москва: Начала-Пресс. Т. 1. Вып. 1. 1993. С. 24-40.

Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть. Москва: Добросвет, 2000. 388 с.

Бодрийяр Ж. Система вещей. Москва: Рудомино, 2001. 218 с.

Грановеттер М. Экономические институты как социальные конструкты: рамки анализа. *Журнал социологии и социальной антропологии*. 2004. № 1. С. 76-89.

Дюркгейм Э. О разделении общественного труда: Метод социологии / Пер. с фр. Москва: Наука, 1990. 576 с.

Зелизер В. Социальное значение денег. Деньги на булавки, чеки, пособие по бедности и другие денежные единицы. Москва: ГУ ВШЭ, 2004. 284 с.

Зиммель Г. Философия денег // Теория общества. Сборник. Москва: КАНОН-пресс-Ц, Кучково поле, 1999. С. 309-383.

Зомбарт В. Буржуа: этюды по истории духовного развития современного экономического человека. Москва: Наука, 1994. 444 с.

Норт Д. Понимание процесса экономических изменений. Москва: ГУ ВШЭ, 2010. 256 с.

Поланьи К. Великая трансформация: политические и экономические истоки нашего времени; пер. с англ. СПб.: Алетея, 2002. 320 с.

Хайек Ф. Индивидуализм и экономический порядок. Челябинск, Социум, 2011. 394 с.

Хабермас Ю. Проблема легитимации позднего капитализма. Москва: Изд-во «Праксис», 2010. 264 с.

Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия. Москва: Эксмо, 2007. 864 с.

Допоміжна література

СЛОВНИКИ

Экономико-социологический словарь / Науч. ред. Г. Н. Соколова. Минск: ФУ Анпффом, 2002. 448 с.

МОНОГРАФІЇ. СТАТТІ

Андреенкова А. В. Представления о справедливости и экономическое неравенство в сравнительном межстрановом контексте. *Общественные науки и современность*. 2017. № 5. С. 18-30.

Андрос И. А. Белорусский предприниматель в обществе и государстве: историко-социологический анализ. Минск: Беларуская навука, 2015. 365 с.

Белянин А. В., Зинченко В. П. Доверие в экономике и общественной жизни. Москва: Фонд «Либеральная миссия», 2010. 164 с.

Вебер А. Б. Рынок и общество: Экономическое и социальное в общественных процессах. Москва: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 464 с.

Веселов Ю. В. Экономическая социология: история идей. СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 1995. 168 с.

Верховин В. И., Ионов А. А. Классические направления социологического анализа экономической жизни общества (М. Вебер, Э. Дюркгейм, Г. Зиммель, Й Шумпетер); Учеб. пособие. М.: Рос. ун-т дружбы народов, 2016. 95 с.

Дорин А. В. Экономическая социология: Учеб. пособие. Минск: ИП «Экоперспектива». 1997. 256 с.

Веселов Ю. В. Экономика и социология доверия. СПб.: Социологическое общ-во имени Ковалевского, 2004. 192 с.

Воронов В.В., Гришин А.А., Краско В.Д. Факторный анализ потребительских настроений в экономике. Учебное пособие. 2-е изд., доп. Даугавпилс: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds «Saule», 2014. 102 с.

Зарубина Н. Н. Деньги как социокультурный феномен. Москва: Анкил, 2011. 200 с.

Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. Москва: ГУВШЭ, 2000. 608 с.

Кламер Арьо. Странная наука экономика: приглашение к разговору. Москва: Изд-во Международные отношения, Издательство Института Гайдара, 2015. 340 с.

Кобяк О. В. Экономическое поведение: принципы и методы социологического моделирования. Минск: РИВШ, 2015. 240 с.

Лахман Р. Капиталисты поневоле. Конфликт элит и экономические преобразования в Европе раннего нового времени. Москва: Территория будущего, 2010. 456 с.

Ляшенко В. Л., Вишневський О. С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. Київ: Інститут економіки промисловості НАН України, 2018. 252 с.

Маркеева А. В., Гавриленко О. В. Трансформация потребительских практик: новые сценарии потребительского поведения и способы организации торговых пространств. *Вестник Московского университета. Серия 18. Социология и политология*. 2017. Том 23. № 2. С. 92-115.

Мартыанов В. С. Поздний Модерн и границы привычного капитализма: в поисках внеэкономических факторов развития. *Общественные науки и современность*. 2017. № 1. С. 165-176.

Пачковський Ю. Ф. Соціопсихологія підприємницької діяльності і поведінки. Львів: Світ, 2000. 272 с.

Петрушина Т. О. Социально-экономическое поведение населения Украины в условиях институциональных перемен. Киев: Институт социологии НАН Украины, 2008. 544 с.

Потребление и стабильность общества / С. А. Щавель и др.; Нац. акад. наук Беларуси, Институт социологии. Минск: Белорусская наука, 2010. 314 с.

Радаев В. В. Кому принадлежит власть на потребительских рынках: отношения розничных сетей и поставщиков в современной России. Москва: ГУ ВШЭ, 2010. 383 с.

Соколова Г. Н. Экономическая реальность в социальном измерении: экономические вызовы и социальные ответы. Минск: Белорусская наука, 2010. 460 с.

Социальный потенциал инновационного развития экономики: украинские реалии / Под ред. В. М. Вороны, Т. О. Петрушиной. Киев: Институт социологии НАН Украины, 2014. 328 с.

Суименко Е. И., Ефременко Т. О. Homo economicus современной Украины. Поведенческий аспект. Киев: Ин-т социологии НАН Украины, 2004. 244 с.

Суименко Е. И. Капитализм в нашем доме. Взгляд сквозь призму теории и социальной эмпирии. Киев: ІС НАНУ, 2007. 504 с.

Финансовая социология: Учеб. пособие / Под ред. Новикова А.В., Ярашевой А.В.; Фин ун-т при Правительстве Рос. Федерации. Каф. «Прикл. социология». М., 2016. 342 с.

Хижняк Л. М. Телеробота: інновації в управлінні нестандартною формою зайнятості. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць*. Вип. 17. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. С. 298-302.

Хижняк Л. М. Слабости рынка как социальная и управленческая проблема. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць*. Вип. 19. Харків: Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. С. 133-137.

Хижняк Л. М. «Грошова культура» в соціологічному вимірі. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наук. праць*. Харків: Видавничий центр Харківського національного ун-ту імені В. Н. Каразіна, 2002. С. 350-352.

Шаститко А. А. Поведенческая экономика: применение методов когнитивной психологии в экономике. *Общественные науки и современность*. 2017. № 2. С. 132-141.

Шваб К. Четвертая промышленная революция. Москва: Эксмо, 2016. 138 с.

Экономическая социология: Новые подходы к институциональному и сетевому анализу Под ред. В. Радаева. Москва: Российская политическая энциклопедия, 2002. 280 с.

Aldrich H. Entrepreneurial Strategies in New Organizational Populations // Swedberg R. (ed.). *Entrepreneurship. An Interdisciplinary Perspective*. Oxford: Oxford University Press, 2000. P. 211–228.

Bourdieu P. *The Social Structures of the Economy*. Cambridge: Polity, 2005.

MacKenzie D. *An Engine, Not a Camera: How Financial Models Shape Markets*. Cambridge: MIT Press, 2006.

Martinelli A., Smelser N. J. *Economy and Society*. Bristol, 1990.

- Economic pluralism / Ed. by Garnett R. и др. London; New York: Routledge, 2010. 302 p.
- Information, knowledge, and economic life: an introduction to the sociology of markets / A. Preda. Oxford; New York: Oxford University Press, 2009. 238 p.
- Iversen R.R., Armstrong A.L. Jobs Aren't Enough: Toward a New Economic Mobility for Low-Income Families. Philadelphia: Temple University Press, 2006.
- Fligstein N. Markets as Politics: A Political-Cultural Approach to Market Institutions. *American Sociological Review*. 1996. Vol. 61. P. 656–673.
- Frieden J. Global Capitalism: Its Fall and Rise in the Twentieth Century. N.Y.: W. W. Norton, 2006.
- Jones E.L. Cultures Merging: A Historical and Economic Critique of Culture. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2006. 328 p.
- MacKenzie D. An Engine, Not a Camera: How Financial Models Shape Markets. Cambridge: MIT Press, 2006.
- Money and banking: an international text / R. Eyler. London; New York: Routledge, 2010. 234 p.
- Parsons T., Smelser N. Economy and Society: A Study in the Integration of Economic and Social Theory. L.: Routledge and Kegan Paul, 1966 (1956). P. 306–309.
- Stinchcombe A. Economic Sociology. N. Y., 1983.
- Swedberg R. New Economic Sociology: What Has Been Accomplished, What Is Ahead?, *Acta Sociologica*, Vol. 40, 1997. P. 161–182.
- Swedberg R. Economic Sociology: Post and Present. L., 1987.
- Swedberg R., Smelser N. The Handbook of Economic Sociology. Princeton, 1994.
- Williams C.L. Inside Toyland: Working, Shopping, and Social Inequality. Berkley, CA: University of California Press, 2006. 264 p.

ЖУРНАЛИ

Общество и экономика

Социс

Соціологія: теорія, методологія, маркетинг

Україна: аспекти праці

Економіка України

Український соціологічний журнал

Мировая экономика и международные отношения

США: экономика, политика, идеология

Социологический журнал

American Economic Review

American Journal of Economics and Sociology

American Journal of Sociology

American Political Science Review

American Sociological Review

Annual Review of Sociology

British Journal of Sociology

British Journal for Social and Economic Research

Contemporary Economic Policy

Corporate Governance: An International Review

Economy and Society

Enterprise and Society

Journal of Applied Behavioral Science

Journal of Comparative Economics
Journal of Money, Credit, and Banking
Journal of Political Economy
Journal of Socio-Economics
Oxford Review of Economic Policy
Quarterly Journal of Economics
Review of Income and Wealth
Social Networks
Work, Employment, and Society

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

- www.ecsoc.msses.ru – електронний журнал "Экономическая социология".
- http://www.isras.rssi.ru/R_SocIs.htm – журнал "Социологические исследования".
- <http://www.nir.ru/socio/scipubl/4M.htm> – журнал "Социология: методология, методы, математические модели".
- <http://www.nir.ru/socio/scipubl/socjour.htm> – "Социологический журнал".
- <http://www-psb.ad-sbras.nsc.ru/regw.htm> – журнал "Регион: экономика и социология".

Інформаційні ресурси

1. Дані Державного комітету статистики України.
2. Матеріали соціологічного моніторингу «Українське суспільство 1992-2018», проведеного Інститутом соціології НАН України.
3. Матеріали «Європейського соціального дослідження 2005-2007-2009-2015».